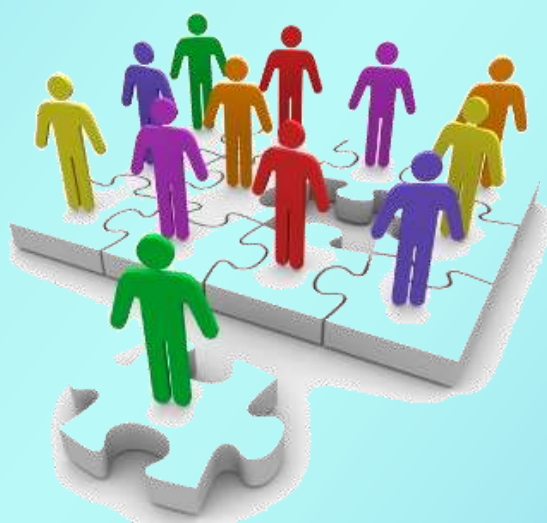

**ВСЕУКРАЇНСЬКА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЯ З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ**

**ПСИХОЛОГІЯ: СУЧАСНІ МЕТОДИКИ ТА
ІННОВАЦІЇ У ДОСВІДІ ДІЯЛЬНОСТІ
ПРАКТИЧНОГО ЗАСТОСУВАННЯ**

**15 квітня 2021
УМАНЬ**

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Уманський державний педагогічний університет
імені Павла Тичини

Психологія: сучасні методики та інновації у досвіді діяльності практичного застосування

*Збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної
Інтернет-конференції з міжнародною участю*

Відповідальна за випуск Дудник О. А

**Умань
2021**

УДК 159.98(06)

П86

Головний редактор:

Сафін О. Д., доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри психології факультету соціальної та психологічної освіти Інституту соціальної та економічної освіти Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

Редакційна колегія:

Дудник О. А., кандидат психологічних наук, викладач кафедри психології факультету соціальної та психологічної освіти Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

Козак О. Ю., викладач кафедри психології факультету соціальної та психологічної освіти Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

Станішевська В. І., викладач кафедри психології факультету соціальної та психологічної освіти Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

*Рекомендовано до друку рішенням вченої ради
факультету соціальної та психологічної освіти*

*Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини
(протокол №13 від 20 квітня 2021 року)*

П86 **Психологія:** сучасні методики та інновації у досвіді діяльності практичного застосування : зб. матеріалів Всеукр. наук.-практ. Інтернет-конф. з міжнар. участю / МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини ; відпов. за вип. О. А. Дудник ; [голов. ред. Сафін О.Д. ; редкол: Дудник О.А., Козак О.Ю., Станішевська В.І.]. – Умань, 2021. – 150 с.

До збірника увійшли матеріали Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції з міжнародною участю «Психологія: сучасні методики та інновації у досвіді діяльності практичного застосування», що відбулася на базі кафедри психології та науково-дослідної лабораторії «Вдосконалення майстерності практичного психолога» Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини 15 квітня 2021р.

Матеріали подані в авторській редакції. Відповідальність за грамотність, автентичність цитат, достовірність фактів і посилань несуть автори публікацій.

Думки авторів можуть не збігатися з позицією редколегії.

УДК 159.98(06)

©Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, 2021

ЗМІСТ

Августюк Марія

СТАН ДОСЛІДЖЕННЯ ПОНЯТТЯ «ЕМОЦІЙНИЙ ІНТЕЛЕКТ» У НАУКОВО-ПСИХОЛОГІЧНІЙ ЛІТЕРАТУРІ 8

Андрусик Олена

РОЗВИТОК ЕМОЦІЙНОЇ СТІЙКОСТІ ЯК ПРОФЕСІЙНО ВАЖЛИВОЇ ЯКОСТІ МАЙБУТНЬОГО ПРАКТИЧНОГО ПСИХОЛОГА 13

Афанасенко Лариса

СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ САМОІДЕНТИФІКАЦІЇ МАЙБУТНЬОГО ПСИХОЛОГА 15

Белей Михайло

ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДУ КОНТЕНТ-АНАЛІЗУ В ПРАКТИЦІ ПСИХОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ 20

Вахоцька Ірина

ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ПСИХОЛОГІЇ 24

Величко Оксана

ДИТЯЧІ СТРАХИ ТА ЇХ КОРЕКЦІЯ 27

Гассаб Оксана

СУЧАСНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ ЯК ЧИННИК ОСОБИСТІСНОГО ТА ПРОФЕСІЙНОГО СТАНОВЛЕННЯ ПРАКТИЧНИХ ПСИХОЛОГІВ 30

Гичко Юлія

ОСОБЛИВОСТІ ОСВІТНЬОГО КОУЧИНГУ ЯК ІННОВАЦІЙНОЇ ТЕХНОЛОГІЇ 35

Гриньова Наталія

РОЗВИТОК ЗДАТНОСТІ ДО БАТЬКІВСТВА В РАМКАХ ПСИХОЛОГІЧНОГО ТРЕНІНГУ 37

Данилевич Лариса

ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ОСОБИСТІСНОЇ ІДЕНТИФІКАЦІЇ МАЙБУТНІХ ПСИХОЛОГІВ 39

Данилова Тетяна

ДЕКІЛЬКА СЛІВ ПРО КОГНІТИВНУ ТЕРАПІЮ, ЗАСНОВАНУ НА МАЙНДФУЛНЕС 42

Діхтяренко Світлана

ПРОБЛЕМА СТРАХУ ПУБЛІЧНИХ ВИСТУПІВ В ЮНАЦЬКОМУ ВІЦІ 45

Дубінська Майя, Данилевич Лариса

ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ПСИХОКОРЕКЦІЇ КОМУНІКАТИВНИХ ВЛАСТИВОСТЕЙ ДІТЕЙ 6-7 РІЧНОГО ВІКУ 47

Дудник Оксана ОРГАНІЗАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПСИХОЛОГА В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ	50
Заплішна Ольга ВИКОРИСТАННЯ НЕТЕСТОВИХ МЕТОДІВ У ПСИХОДІАГНОСТИЦІ	55
Зелінська Ярослава ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ СПРЯМОВАНOSTІ СТАРШОКЛАСНИКІВ З ПОВНИХ І НЕПОВНИХ СІМЕЙ	57
Ільків Лілія ДО ПИТАННЯ ГЕНДЕРНОЇ СОЦІАЛІЗАЦІЇ ПІДЛІТКІВ	61
Козак Ольга ОБ'ЄКТИВНІ ТА СУБ'ЄКТИВНІ ЧИННИКИ АДАПТАЦІЇ СТУДЕНТІВ- ПСИХОЛОГІВ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	65
Колесніченко Катерина ПРОБЛЕМА ІНТЕРНЕТ-ЗАЛЕЖНОСТІ У ШКОЛЯРІВ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЇЇ ПРОФІЛАКТИКИ	68
Комар Анастасія ПСИХОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ЗБЕРЕЖЕННЯ ПСИХІЧНОГО ЗДОРОВ'Я УЧНІВ	74
Король Світлана ВИЗНАЧАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПРИДАТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ У СИСТЕМІ ПРОФЕСІЙНОГО ВІДБОРУ	76
Костянко Анна ОСНОВНІ СУЧАСНІ ПІДХОДИ У ПСИХОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНОГО ЛІДЕРСТВА ОСОБИСТОСТІ	78
Лівандовська Інна, Личман Анастасія ГЕНДЕРНА СИМЕТРІЯ ЯК СКЛАДОВА ЗАГАЛЬНИХ ЦІННОСТЕЙ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА	83
Лівандовська Інна, Скаженюк Вікторія, ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ГЕНДЕРНИХ ВІДМІННОСТЕЙ ТА СТЕРЕОТИПІВ	86
Мазуровська Олена ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДІВ ПСИХОДІАГНОСТИКИ У РОБОТІ З РІЗНИМИ ВІКОВИМИ ГРУПАМИ	89
Міщенко Марина, Задояна Світлана ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ ПРОФЕСІЙНОЇ АДАПТАЦІЇ МОЛОДИХ СПЕЦІАЛІСТІВ	91

Міщенко Марина, Запорожець Лілія ПРОФЕСІЙНА СПРЯМОВАНІСТЬ ЯК ОСНОВА ПРОФЕСІЙНОГО САМОВИЗНАЧЕННЯ ПРАКТИЧНИХ ПСИХОЛОГІВ	93
Олійник Оксана СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ УМОВИ ПРОФЕСІЙНОГО СТАНОВЛЕННЯ МАЙБУТНІХ ПСИХОЛОГІВ	96
Осіпенко Світлана ПОНЯТТЯ ПРОФЕСІЙНОЇ АДАПТАЦІЇ ДО ЗДІЙСНЕННЯ ТРУДОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПСИХОЛОГОМ-ПОЧАТКІВЦЕМ	99
Перепелюк Лілія-Сарра ЗНАЧЕННЯ ВИКОРИСТАННЯ ПСИХОКОРЕКЦІЙНИХ ЗАХОДІВ У РОБОТІ ПСИХОЛОГА	101
Перепелюк Тетяна ПЕРЕВАГИ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ У ЗВО В ПЕРІОД ПАНДЕМІЇ	103
Ревва Сергій КОРЕКЦІЯ МІЖОСОБИСТІСНИХ ВЗАЄМВІДНОСИН ПІДЛІТКІВ В УМОВАХ БУЛІНГУ	105
Рєпа Ярослава ЛЯЛЬКОТЕРАПІЯ У РОБОТІ ПРАКТИЧНОГО ПСИХОЛОГА З ДІТЬМИ	107
Сароян Софія ПСИХОЛОГІЧНІ ЧИННИКИ ФОРМУВАННЯ ТА РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ СУЧАСНОЇ МОЛОДІ	110
Смалиус Людмила ЗАСОБИ САМОВДОСКОНАЛЕННЯ ПСИХОЛОГА У СИСТЕМІ ОСВІТИ	114
Станішевська Вікторія ЗАГОСТРЕННЯ ВНУТРІШНЬООСОБИСТІСНИХ КОНФЛІКТІВ У ПІДЛІТКОВОМУ ВІЦІ ПІД ЧАС КАРАНТИНУ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ	117
Столярова Олена ПРОБЛЕМА ФОРМУВАННЯ САМОСВІДОМОСТІ ТА ДУХОВНОСТІ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ	119
Чорноморд Євгенія СІМ'Я ЯК ОДИН ІЗ НАЙВАЖЛИВІШИХ ФАКТОРІВ СОЦІАЛІЗАЦІЇ ОСОБИСТОСТІ	122
Шаєровська Наталія РОБОТА ПСИХОЛОГА З КОЛЕКТИВОМ ЗАКЛАДУ ОСВІТИ	124

Шевчук Ольга

ТРЕНІНГОВА РОБОТА: НЕОБХІДНА УМОВА В СУЧАСНОМУ
СУСПІЛЬСТВІ ДЛЯ ПОПЕРЕДЖЕННЯ ВИНИКНЕННЯ ТА
ПОДОЛАННЯ ІСНУЮЧИХ КОНФЛІКТІВ 127

Шеленкова Наталія

ПСИХОДІАГНОСТИКА В ДІЯЛЬНОСТІ ПРАКТИЧНОГО
ПСИХОЛОГА 129

Шмаргун Віталій, Шмаргун Тетяна

ОН-ЛАЙН НАВЧАННЯ: АНАЛІЗ ПСИХОЛОГІЧНИХ РИЗИКІВ 131

Юрченко Наталія

ВИКОРИСТАННЯ АРТ-ТЕРАПІЇ У РОБОТІ З ДІТЬМИ ТА ПІДЛІТКАМИ 134

Якимчук Борис

ПСИХОЛОГІЧНИЙ ТРЕНІНГ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ЕМОЦІЙНОЇ
СТІЙКОСТІ 138

Якимчук Ірина

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНО ВАЖЛИВИХ КОМПОНЕНТІВ ФАХІВЦЯ-
ПСИХОЛОГА 141

ІНФОРМАЦІЯ ПРО АВТОРІВ..... 144

Список використаних джерел:

1. БурлачукЛ. Ф. Психодіагностика: Учебник для вузов. СПб.: Питер, 2006. 351 с.
2. Гильяшева И. Н., Игнатъева Н. Д. Методика исследования межличностных отношений ребенка. Методическое пособие. М.: Фолиум, 1994, 64 с
3. Ильина М. Н. Психологическая оценка интеллекта у детей. СПб.: Питер Ком, 2006. 368 с.

Марина Міщенко

Світлана Задояна

*Уманський державний педагогічний
університет імені Павла Тичини, м. Умань*

ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ ПРОФЕСІЙНОЇ АДАПТАЦІЇ МОЛОДИХ СПЕЦІАЛІСТІВ

Успішна професійна адаптація у сучасному суспільстві є визначальним фактором соціальної самореалізації особистості, її працевлаштування, реалізації особистісної потреби у здійсненні професійної діяльності, задоволення потреб суспільства та її соціального визнання, як компетентного фахівця, що має також державне значення. Успішну професійну адаптацію забезпечує належна професійна підготовка до здійснення певної професійної діяльності, отже професійна придатність, яка формується в процесі навчання у вищому навчальному закладі, тому для майбутнього фахівця визначальним є етап магістерської підготовки та ефективна її організація.

Адаптація до професійної діяльності (Ф. Березін, Л. Китаєв-Смик, В. Бодров, Л. Дика) передбачає опис взаємовідносин людини і професії за допомогою поняття «самореалізація особистісних можливостей, особистісного потенціалу» (А. Брушлінський, К. Абульханова-Славська, В. Знаков, Д. Леонтъев, С. Рябікіна та ін.), яке дослідники трактують досить широко.

М. С. Корольчук та В. М. Крайнюк, порівнюючи дефініції різних авторів, вказують, що науковці трактують дане поняття як: процес

приспосовування індивідуальних та особистісних якостей до життя й діяльності людини в умовах існування, що змінилися; активну взаємодію особистості з оточуючим середовищем; зміни, що супроводжують на рівні психічної регуляції процес приспосовування індивіда до нових умов життєдіяльності; процес, що є цілісною реакцією особистості на складні зміни життя і діяльності [1]. Самі ж вищеназвані психологи, говорячи про адаптацію, називають її процесом активного приспосовування організму до умов навколишнього (фізичного та соціального) середовища.

Беручи до уваги вищезгадані визначення, С. М. Кулик [2] виокремлює три ключові підходи до вивчення феномену адаптації: біофізіологічний, психологічний та інформаційно-комунікативний.

Сутність біолого-фізіологічного підходу розкривається через розуміння адаптації як приспосовування та активного підтримання необхідного рівня будови організму до внутрішніх та зовнішніх змін, що виникають під впливом біологічних, хімічних, екологічних та фізіологічних факторів середовища (В. А. Енгельгард, І. А. Жданов, В. П. Казначеев, М. М. Кашмілов, А. Н. Леонтьєв, Ж. Піаже, Г. Сельє, Л. Е. Тарасов, І. І. Шмальгаузен та ін.). Предметом досліджень у континуумі цього підходу є біологічна, фізіологічна, анатомічна, медична, екологічна та ергономічна адаптація.

Соціально-психологічна адаптація людини здійснюється в наступних сферах її життєдіяльності: соціальній «з урахуванням її компонентів: моральних, політичних, правових та ін.»; соціально-психологічній «в системах психологічних зв'язків особистості, враховуючи виконання нею різних соціально-психологічних ролей»; професійній, навчально-пізнавальній та сфері взаємозв'язків з оточуючим середовищем.

Вивчаючи роботи авторів останніх років, ми з'ясували, що, зазвичай, змістовна сутність поняття професійна адаптація орієнтується на психологічну систему «людина-середовище». Також даний феномен розглядається як специфічний вид адаптивних процесів особистості і в уявленнях дослідників виступає двовекторним процесом, що являє собою єдність активного й пасивного, продуктивного і репродуктивного, змінюваного та змінюючого аспектів.

З погляду Л. С. Печеної [3] процес професійної адаптації передбачає розвиток у спеціаліста важливих професійно-особистісних якостей, умінь

та навичок; формування стійкого позитивного ставлення до обраної професії; формування у фахівця еталонів мислення і поведінки відповідно до системи цінностей та групових норм даного професійного середовища; ефективне професійне функціонування, яке забезпечить високий рівень професіоналізму.

Отже, професійна адаптація являє собою процес активної взаємодії особистості та професійного середовища, яка забезпечує розвиток важливих особистісно-професійних якостей, що сприяють ефективності його професійної діяльності та досягненню вищого рівня професіоналізму. У процесі професійної адаптації відбувається гармонізація взаємодії особистості та середовища.

Список використаних джерел:

1. Корольчук М. С., Крайнюк В. М. Соціально-психологічне забезпечення діяльності в звичайних та екстремальних умовах : навч. посіб. для студентів вищ. навч. закл. Київ : Ніка-Центр, 2009. 580 с.

2. Кулик С. М. Психологічні особливості управління професійною адаптацією вчителів: дис. ... канд. психол. наук : 19.00.05. Київ, 2004. 224 с.

3. Печена Л. С. Наукові підходи до визначення сутності поняття «Професійна адаптація викладачів» URL : http://www.intellect-vest.org.ua/ukr/pedagog_editions_emagazine_pedagogical_science_autors_petchena_ls/

Марина Міщенко

Лілія Запорожець

*Уманський державний педагогічний
університет імені Павла Тичини, м. Умань*

ПРОФЕСІЙНА СПРЯМОВАНІСТЬ ЯК ОСНОВА ПРОФЕСІЙНОГО САМОВИЗНАЧЕННЯ ПРАКТИЧНИХ ПСИХОЛОГІВ

Передісторія виникнення професійної спрямованості, у загальному вигляді, як показано в Л. І. Божович, обумовлена вже сформованими до даного часу якостями особистості, її поглядами, прагненнями, переживаннями і т. д. [1]. Поняття «відношення до професії» саме по собі